



Yayınlandığı Tarih : 13.02.2009  
Yayınlandığı Yer : Milliyet Gazetesi

[Erdoğan Sağlam](#) Vergici Gözüyle

[erdogan.saglam@bdodenet.com.tr](mailto:erdogan.saglam@bdodenet.com.tr)

## Pırlantada teşvik var

13 Şubat Cuma 2009

Pırlanta KDV'den 1 Ağustos 2004 tarihinde istisna edildi. O tarihten beri pırlanta KDV'si tartışılıyor. Konuyu bir vergici gözüyle değerlendirmek istiyorum.

Mal ve hizmet satışlarında iki tür tüketim vergisi, dolaylı vergi alınır. Bunlardan birincisi, tüm mal ve hizmetlerden alınan KDV'dir. İkincisi ise bazı mal ve hizmetler üzerinden alınan ÖTV'dir. Türkiye'de ÖTV, 1 Ağustos 2002 tarihinde yürürlüğe girmiş ve kısa sürede en önemli vergilerden birisi haline gelmiştir.

ÖTV, kanuna ekli 4 listede yazılı mallardan alınıyor. Birinci listede petrol ve türevleri, ikinci listede taşıtlar, üçüncü listede alkollü içecekler ve tütün mamulleri var.

Dördüncü listede ise kamuoyunda lüks mallar olarak nitelenen havyar ve havyar ürünleri, parfüm, deodorant, makyaj malzemeleri, güneş kremi, saç spreyleri, traş sabunu, kürk, inci, elmas, kıymetli taşlar, klima, buzdolabı, çamaşır makinası, elektrik süpürgesi, traş makinası, cep telefonu, silah gibi mallar yer alıyor.

### Net bir avantaj var

Dördüncü listede yer alan mallar, ÖTV yürürlüğe girmeden önce yüzde 26 oranında KDV'ye tabi idi, ÖTV gelince KDV oranı bu mallarda yüzde 18'e indi. Başlangıçta ÖTV oranı tüm mallar için yüzde 6.7 olarak belirlendi. Bu oran 26.5.2005 tarihine kadar uygulandı. Bu tarihten itibaren ÖTV oranı bazı lüks mallarla birlikte kıymetli taşlarda yüzde 20'ye çıkarıldı. Halen de bu oran geçerliğini koruyor. Buna göre ÖTV oranı KDV istisnası nedeniyle sadece kıymetli taşlarda yüzde 20'ye yükseltilmedi. Pek çok malda ÖTV oranı artırıldı, bu kapsamda kıymetli taşlarda da artırılmış oldu. Yani sadece bir sektörü hedef alan ve telafi amacını güden bir ÖTV artışı söz konusu değil. Zaten bu iki vergi farklı vergiler ve birinin diğerini telafi etmesi diye bir şey söz konusu olamaz.

Halen kıymetli taşlar hariç pek çok lüks malda ÖTV oranı yüzde 20 olarak devam ederken KDV oranı yüzde 18 olarak uygulanıyor. Oysa kıymetli taşlardan KDV alınmıyor. Demek ki, diğer mallarda KDV oranı yüzde 18 olarak devam ederken, kıymetli taşlar 1 Ağustos 2004'de KDV'den istisna edilerek diğer mallara nazaran yüzde 18'lik KDV kadar net bir avantaj sağlanmış.

### Maliye açıklayamıyor

Yaklaşık 5 yıldır bu konu tartışılıyor. Bunun birkaç sebebi var. Temel gıda maddeleri, ilaç bile yüzde 8 oranında KDV'ye tabi iken kıymetli taşların KDV'siz olmasını vatandaş hazmedemiyor. Bu işin psikolojik ve siyasi tarafı. Bu konu seçim dönemlerinde özellikle gündeme geliyor. İkincisi, Maliye Bakanlığı ve hükümet kıymetli taşlarda KDV istisnasının neden getirildiğini açıklamamış, açıklayamıyor. Bir malı KDV'den istisna ediyorsanız bunun bir nedeni olmalı. Açıklasalar onlar da rahatlayacaklar...

İstisnayı getiren 5228 sayılı kanunun gerekçesine bakıyoruz. İstisnanın neden getirildiği yazmıyor.

Normalde yasa değişikliği yapılırken gerekçesinde bunun nedeni açıklanır. Burada izahat yok, belli ki sıkıntılı bir ruh hali var. Her vergi istisnasının devlete bir maliyeti vardır. Bu maliyeti tüm vergi mükellefleri öder. Bu nedenle istisnanın gerekçesinin ve maliyetinin kamuoyunda açıkça tartışılması kadar doğal bir şey olamaz.

### Açık avantaj sağlandı

Bizim tahminimize göre kıymetli taşlarda KDV, bu mallar kavranmadığı için kaldırılmış olabilir. KDV'nin bu malların ticaretini kayıtdışına iteceği düşünülmüş olabilir. Belki de yapılan tahsilata bakılmış ve "Nasıl olsa tahsil edemiyoruz, bari tamamen kaldıralım" denilmiş olabilir. Belki son yıllarda büyüyen kuyumculuk sektörüne destek verilmek istenmiştir. Bilemiyoruz.

Gereke kayıtdışılık ise bunu kabullenemiyoruz. Çünkü bu yaklaşım pek çok sektörde KDV'nin istisna edilmesini gerektirir. Çünkü biliyoruz ki ülkemizde yaygın bir kayıtdışılık söz konusu. Kayıtdışılığı mazeret göstererek bir vergiyi kaldırmak acz işaretidir, kabul edilemez.

Şunu kabul etmek gerekir; KDV'yi kaldırmakla bir sektör açıkça ve önemli bir oranda teşvik edilmiştir. ÖTV'yi gündeme getirerek bu gerçeği değiştirmek mümkün değildir.

Son olarak belirtelim: Kıymetli taşlardan elmas, pırlanta, yakut, zümrüt, topaz, safir, zebircet, inci, kübik virconia'nın kendisini teslimde KDV uygulanmıyor. Ancak bunları ihtiva eden veya bu taşlardan yapılmış eşyada KDV, eşyanın ihtiva ettiği has altın değeri ile kıymetli taşın maliyet bedeli düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden alınıyor.

Dolayısıyla işçilik ve kâr üzerinden KDV tahsil ediliyor. Satış faturasının üzerinde eşyanın KDV hariç bedeli, has altın değeri ile kıymetli taşın cins, adet, kırat ve maliyet bedelinin yazması gerekiyor. (Bu uyarı, zengin vatandaşlarımıza, aman kazık yemesinler. Sertifikalarını da alsınlar...)

## Pırlantanın vergisi nasıl değişti?

	ÖTV %	KDV %	Toplam vergi %
01 Ağ. 2002 öncesi	Yok	26.0	26.0
01 Ağ. 2002 sonrası	6.7	18.0	24.7
01 Ağ. 2004	6.7	Yok	6.7
26 May. 2005	20.0	Yok	20.0*

\* Kıymetli taşlar için KDV kaldırılırken aynı gruptaki diğer mallarda kaldı. Bu nedenle o mallarda vergi yükü halen yüzde 38